

contra Ecclesiam, quatenus Ecclesia sit aedificanda super illam petram: ergo si haec petra Ecclesiam designaret, sensus esset: inferi portas non esse praevalituras contra Ecclesiam, quatenus super seipsam aedificata et fundata Ecclesia consisteret. — 3) In testimonio autem Joannis, Christus iniungit Petro munus pascendi suos agnos suasque oves, seu totum gregem dominicum: agni autem et oves Christi, seu grex dominicus est ipsa Ecclesia. Unde in sententia adversariorum grex dominicus iuberetur pasci ab ipso grege dominico, nempe Ecclesia ab Ecclesia. Non haec omnia absona et pugnantia invicem evidenter sunt? — 4) Si Christus non Petro, sed Ecclesiae potestatem clavium immediate conferre voluisset, postquam dixerat: « Et portae inferi non praevalebunt adversus eam », sermonem suum naturaliter ita prosecutus fuisset: « Et illi [Ecclesiae] dabo claves regni coelorum »? Cur ergo post illa « adversus eam » ad Petrum orationem convertens dixit: « Et tibi dabo claves »? — 5) Haec denique tam evidenter sunt, ut Richerius ipse nihil invenire potuerit quod exhibitae textuum interpretationi opponeret. Febronius vero ita vim textuum ac interpretationis sensit, ut contendere (op. cit. c. 1.), institutam analysim et exegesim locorum Matth. et Jo. ad futilis scholasticorum tricas pertinere: unde concludit, rem definiendam esse ex traditione, quam per impudens mendacium sibi favere asserit.

895. III. Re quidem vera sufficeret iam data Patrum testimonia recolere; sed pauca subiicimus, quae pressius rem nostram attingunt. Tertullianus (Scorpiac. c. 10.) scribit: « Memento », inquit, « claves Dominum Petro et per eum Ecclesiae reliquisse ». Iuxta adversarios debuisse dicere: « Claves Dominus Ecclesiae, et per eam Petro reliquit ».

S. Optatus (l. 7. cont. Parmen. c. 3.): « Bono unitatis B. Petrus et praefetti omnibus Apostolis meruit, et claves regni coelorum communicandas caeteris solus accepit ». Iuxta adversarios dicendum fuisset: « Ecclesia sola accepit claves communicandas Petro et caeteris » summo nempe Pontifici et Episcopis.

S. Jo. Chrysost. (hom. 54. in Matth.) sic loquitur: « Et tibi dabo, inquit, claves regni coelorum: quasi diceret, sicut Pater dedit tibi me cognoscere; ita et ego aliquid dabo, scilicet claves regni

coelorum ». Ergo sicut non caro et sanguis, sed Pater coelestis Petro revelavit divinitatem Christi; atque Petrus ipse confessus fuit « Tu es filius Dei vivi »; ita et Christus dedit Petro claves regni coelorum, cum suprema in Ecclesiam potestate.

S. Augustinus (l. 2. c. Gaudent. c. 25.); « Numquid », ait, « melior Razias quam Petrus Apostolus, qui ubi dixit: Tu es Christus filius Dei vivi, tam beatus a Domino appellatus est, ut claves regni coelorum accipere mereretur? Nec tamen ideo creditur imitandus, ubi mox eodem momento reprehensus audivit: vade post me, Satana, non enim sapis quae Dei sunt ». Igitur, iuxta Augustinum, ille ipse a Christo claves accepit, qui in propria persona a Christo fuit reprehensus; sed illo ipso capite XVI. Matthei, quarto vix versiculo post clavium promissionem, Petrus a Christo reprehenditur, nec certe reprehenditur eius nomine Ecclesia.

S. Hilarius (in Ps. 134. n. 4.) idem pertractans argumentum, ait: « Cum quadam de passione sua locutus [Christus] ad discipulos suos fuisset, et Petrus tamquam indignum hoc Dei filio detestatus esset, Petrum cui superius claves regni coelorum dederat... hunc tali convicio detestantem hoc sacramentum passionis exceptit, vade post me, Satana, scandalum mihi es ». Et (lib. 6. de Trin.): « Tanta ei », inquit, « religio fuit pro humani generis salute patiendi, ut Petrum primum filii Dei confessorem. Ecclesiae fundamentum, caelestis regni ianitorem, et in terreno iudicem coeli, Satanae convicio nuncuparet », etc.

Hinc Concilium Florentinum, quod cit. etiam a Conc. Vaticano, sub Eugenio IV., subscriptibus aequo graecis atque latinis, solemniter definit: « Ipsi [Rom. Pontifici] in B. Petro [et non in Ecclesia] pascendi, regendi, et gubernandi universalem Ecclesiam a D. N. J. C. [et non ab Ecclesia] plenam potestatem traditam esse ».

896. IV. Huc revera faciunt ea argumenta, quibus democraticam regiminis formam ab Ecclesia exclusimus, et monarchicam adstruximus: nec satis mirari possumus contradictionem Richerii, qui statuit: « Ecclesia est politia monarchica regimine aristocratico temperata »; et tamen docet supremam potestatem residere tamquam in subiecto in Ecclesia universa.

897. *Dices I.:* Claves, seu potestas ligandi atque solvendi, uti passim docet S. Ambrosius, S. Augustinus, S. Gregorius aliique Patres, data fuit a Christo ipsi Ecclesiae. Ergo non fuit data *immediate* Petro.

Resp. dist. antec.: data fuit Ecclesiae, nempe pastoribus Ecclesiae, Ecclesiae *regenti, conc.*; Ecclesiae, nempe toti fidelium coetui, *subd.*; *finaliter*, hoc est potestas illa fuit data in bonum totius Ecclesiae, *conc.*; *formaliter*, hoc est data fuit toti Ecclesiae ut subiecto, *neg.*

Veritas huius responsionis patet — 1) *ex scopo* Patrum. Patres enim, qui nobis obiiciuntur, toti in eo erant, ut Novatianos ac Montanistas refellerent. Hi contendebant Ecclesiam non pollere amplius potestate dimittendi omnia crimina; cum enim, iuxta ipsos, ea data fuerit *personaliter* Petro et Apostolis, cum his expiravit. Huic errori quid aliud opponi debuit a Patribus, nisi potestatem Petro collatam non fuisse privilegium personale, sed officium institutum in bonum Ecclesiae, adeoque in ipsa usque ad finem saeculorum propagandum?

2) *Ex disertis verbis* eorumdem Patrum. Nam S. Ambrosius (enarrat. in Ps. 38. n. 37.) ait: « Tibi, inquit [Christus], dabo claves regni coelorum, ut et solvas et liges. Novatianus non audivit, sed Ecclesia Dei audivit: ideo ille in lapsu, nos in remissione: ille in impenitentia, nos in gratia. Quod *Petro* dicitur, Apostolis dicitur. Non potestatem usurpamus, sed servimus imperio ». Ac, caeteris praetermissis, S. Augustinus (Serm. 149. al. 24. de divers. n. 7.): « Petrus », ait, « in multis locis Scripturarum apparet quod personam gestet Ecclesiae; maxime illo in loco ubi dictum est: Tibi dabo claves regni coelorum... Numquid istas claves Petrus accepit, et Paulus non accepit? Petrus accepit, et Joannes et Jacobus non accepit, et caeteri Apostoli? Aut non sunt istae in Ecclesia claves, ubi peccata quotidie dimittuntur? » Ex quibus patet, Patres nihil aliud intendere, nisi quod potestas clavium adhuc perseveret in Ecclesia, non quatenus ipsa Ecclesia universalis eas acceperit, sed quatenus in bonum illius claves acceperint Petrus et Apostoli. Ceterum hic patres agunt de potestate clavium, prout comprehendit potestatem remittendi peccata: num hanc potestatem adversarii, quos hic impugnamus,

omnibus fidelibus tribuunt? Cf. Bellarm. (de Roman. Pontif. l. 1. c. 12.).

898. *II. Inst.:* Atqui potestas clavium immediate data fuit toti Ecclesiae tanquam subiecto. Nam, iuxta eosdem Patres, claves datae fuerunt Petro, quatenus « personam Petrus gestabat Ecclesiae ».

Resp. dist.: Petrus reprezentabat Ecclesiam uti persona iuridica ex praerogativa capitis et exemplaris pastorum omnium, *conc.*; ex delegatione sive pastorum sive Ecclesiae, *neg.* Itaque Petrus reprezentabat Ecclesiam non sicut legatus principis, qui huius nomine et vice acciperet claves civitatis; sed sicut princeps et moderator totius Ecclesiae ab ipso Christo constitutus: eo ferme pacto, quo dicimus regno dari quod regi ipsi datur, si id in publicam utilitatem cedat: huiusmodi vero repreäsentatio non confert, sed supponit dignitatem Capitis. Atque hanc esse S. Augustini mentem, ex eo manifeste colligitur, quod ipse fere ubique dicit Petrum fuisse figuram Ecclesiae, reprezentare Ecclesiam, explicat se id asserere ratione primatus. Sane (tract. ult. in Joan.): « Cuius Ecclesiae », inquit, « Petrus apostolus, propter apostolatus sui primatum, gerebat figurata, generalitate personam »; (et in Ps. 108.): « Cuius [Ecclesiae] ille agnoscitur gesisse personam propter primatum, quem in discipulis habuit »; rursus (serm. 13. de Verb. Dom.): « Petrus », ait, « a petra cognominatus, beatus, Ecclesiae figuram portans, apostolatus principatum tenens », etc.

Ex quo iterum concludit S. Doctor, ad suum scopum potestatem remittendi peccata perdurare in Ecclesia. Si enim Petrus claves accepit uti summus Ecclesiae praesul, significavit omnes eius successores, aliasque praesules easdem habituros esse claves; sed his a Petro, nec sine mensura communicandas. Petrus enim eas accepit non ut solus illis uteretur, sed ut eas cum episcopis et presbyteris communicaret, Apostolis solum exceptis, qui extraordinaria quadam ratione, eas a Christo immediate acceperunt, ut supra demonstravimus. Itaque exemplar fuit Petrus totius coetus ecclesiasticorum ministrorum, in quorum persona nunquam defutura est possessio et usus clavium in Ecclesia. Atque hoc sensu dixit Augustinus (tr. 4. in Joan.): « Si hoc Petro tantum

dictum est, non facit hoc Ecclesia: si autem hoc in Ecclesia fit, Petrus quando claves accepit, Ecclesiam sanctam significavit » — Cf. Schrader (de Unit. Rom. p. 1. n. 185-87.).

899. *III. Inst.*: Si haec vera essent, non dixissent Patres ipsam Ecclesiam solvere et ligare, seu dimittere peccata. Atqui id passim asseruit S. Augustinus, eius discipulus S. Fulgentius, V. Beda, etc. Ergo.

Resp. dist. min.: S. Augustinus aliique docent, ipsam Ecclesiam *regentem*, hoc est pastores Ecclesiae ligare et solvere, *conc.*; ipsam Ecclesiam sumptam pro coetu fidelium, *subd.*; auctoritative, sive ex potestate clavium immediate per se tanquam in subiecto residente, *neg.*; per suam caritatem et orationes, adeoque improprie, *conc.* « B. Augustinus, notat Bellarm. (l. c.), propter Donatistas excogitavit novum modum loquendi de clavibus et remissione peccatorum: praeter enim eum modum, quo dicimus a sacerdotibus remitti peccata in administratione sacramentorum baptismi et poenitentiae, quo modo loquendi cum caeteris Patribus ipse passim utitur; solet etiam frequenter dicere, peccata remitti « a caritate Ecclesiae, a gemitu columbae, ab orationibus sanctorum », et hoc modo claves regni esse tantum iustorum, et hoc significasse Petrum, cum accepit claves... Caeterum per haec verba non significat S. Augustinus, Ecclesiam iustorum ex auctoritate peccata remittere, sed nemini peccata remitti, quantumvis baptizetur vel reconcilietur, nisi ad eum extendatur caritas Ecclesiae. Hinc S. Augustinus (l. 3. de Bapt. c. 17., qui locus obicitur) ait: « Nam quod in typo unitatis Dominus Petro dedit potestatem, ut id solveretur in terris quod ille solvisset, manifestum est quod illa unitas etiam una columba perfecta sit dicta ». Et infra: « Per orationes sanctorum spiritualium, qui sunt in Ecclesia, tanquam per columbae gemitum creberrimum, magnum geritur sacramentum, et occulta dispensatio misericordiae Dei, ut eorum etiam peccata solvantur, qui non per columbam, sed per accipitrem baptizantur, si ad illud sacramentum cum pace catholicae unitatis accedunt ».

900. *Dices IV.* cum ipso Richerio (de Eccles. et polit. potest. c. 1.): Deus et natura prius atque immediatus ad totum suppositum, quam ad aliquam suppositi partem quamvis nobilissimam,

intendunt: facultas videndi, ex. gr., non tam oculis, quam toti data est homini, ut nempe homo per oculum, tanquam per organum et ministerium suum exerceret facultatem videndi; oculus enim et per hominem et propter hominem exsistit. Ergo a pari ratiocinandum de Ecclesia.

Resp. dist. antec.: Deus et natura, etc., *dist.*; in ratione finis, *conc.*; in ratione subiecti, *neg.* Quod placet explanare verbis ipsius Richerii (in sua ult. retrac. ad prop. 2.): « Similitudo », inquit, « ipsamet auctorem suum convincit: nam sicut facultas videndi est in oculo formaliter et subiective, solusque oculus essentialiter videt, et immediate; homo vero mediate tantum, nimirum per oculum: ita ut bene quadret reductio similitudinis ad similitudinem, Rom. Pontif. et alii episcopi, quos oculo comparavi, iurisdictione ecclesiastica formaliter essentialiterque potiuntur. Nam si proprium et essentialie non sit Rom. Pontifici et aliis episcopis populum fidelem in spiritualibus regere, quid erit pontificiae et episcopali dignitati proprium et essentialie, quo ab aliis humanis vitae munib[us] officiisque distinguatur? » Hoc tamen non tollit quominus potestas ipsa in bonum totius ecclesiasticae reipublicae sit ordinata; sicut visio in homine ad bonum totius hominis dirigitur. « Oculus solus videt in corpore », inquit S. Augustinus (tract. 22. in Joan.), « sed numquid soli sibi oculus videt? Et manui videt, et pedi videt, et caeteris membris videt ». Sic iurisdictio ecclesiastica.